

VI FORUM INFORMACJI

i Ochrony Danych Osobowych

23-25.10 HOTEL COPERNICUS

TORUŃ LUB UDZIAŁ ONLINE

**Specyfika definiowania przestępstw ochrony
prywatności w praktyce udostępniania informacji
przez zobowiązanego w ramach procedur
dostępowych**

prof. dr hab. Mariusz Jabłoński

Procedury dostępowe

1. Każda ustawowo zdefiniowana procedura, w ramach której uprawniony może wystąpić z wnioskiem (roszczeniem) o udostępnienie mu informacji, w tym informacji dotyczącej konkretnej osoby fizycznej
2. Najczęściej inicjowane procedury:
 - Dostęp do informacji publicznej
 - Prawo prasowe
 - Procedury uprawniające np. radnych czy parlamentarzystów do uzyskiwania informacji i materiałów
 - Ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego

Prywatność i jej definiowanie

1. Prywatność jest sumą wielu wartości składających się na rozumienie autonomiczności jednostki żyjącej w określonej rzeczywistości i odnosi się „m.in. do ochrony informacji dotyczących danej osoby i gwarancji pewnego stanu niezależności, w ramach której człowiek może decydować o zakresie i zasięgu udostępniania i komunikowania innym osobom informacji o swoim życiu” – wyrok TK z 19 maja 1998 r., U 5/97.

Prywatność i jej definiowanie

2. Trybunał Konstytucyjny w swym dotychczasowym orzecznictwie zwracał uwagę na to, że ochrona życia prywatnego, o której stanowi art. 47 Konstytucji, obejmuje m.in. autonomię informacyjną, która oznacza prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu innym informacji dotyczących swojej osoby, majątku i sfery ekonomicznej oraz prawo do kontrolowania tych informacji, jeżeli znajdują się w dyspozycji innych podmiotów (zob. wyrok z 20 listopada 2002 r., K 41/02 oraz wyrok z 19 lutego 2002 r., U 3/01).
3. Prawo do prywatności należy rozumieć jako prawo do zachowania w tajemnicy informacji o swoim życiu prywatnym i odnosić do sfery autonomii informacyjnej jednostki – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 grudnia 2011 r., K 33/08.

Kryterium podmiotowe różnicowania zakresu ochrony

1. Osoba publiczna
2. Osoba prywatna
3. Funkcjonariusz publiczny

Kryterium podmiotowe różnicowania zakresu ochrony

4. Autonomiczne rozumienie pojęcia „osoba pełniąca funkcję publiczną” w ustawie o dostępie do informacji publicznej – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 marca 2006 r. K 17/05 – "sprawowanie funkcji publicznej wiąże się z realizacją określonych zadań w urzędzie, w ramach struktur władzy publicznej lub na innym stanowisku decyzyjnym w strukturze administracji publicznej, a także w innych instytucjach publicznych. Wskazanie czy mamy do czynienia z funkcją publiczną, powinno zatem odnosić się do badania czy określona osoba w ramach instytucji publicznej realizuje w pewnym zakresie nałożone na tę instytucję zadanie publiczne. Chodzi zatem o podmioty, którym przysługuje co najmniej wąski zakres kompetencji decyzyjnej w ramach instytucji publicznej”.

Kryterium podmiotowe różnicowania zakresu ochrony

5. Czynności o charakterze wyłącznie usługowym podejmowane nawet w ramach instytucji publicznych, nie dają podstaw do kwalifikowania osób wykonujących te czynności jako pełniących funkcje publiczne lub osób "mających związek z pełnieniem tych funkcji" – np. wyrok NSA z 9 czerwca 2017 r., I OSK 2130/15.

Identyfikacja interesu i udziału w „postępowaniu”

- „To właściwy organ, na podstawie między innymi art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej obowiązany jest ocenić, czy udostępnienie wnioskowanej informacji publicznej stanowić będzie naruszenie prawa do prywatności osoby, której dane w udostępnianym dokumencie się znajdują. Stanowisko w tym zakresie osoby, której dane mogłyby być udostępnione nie czyni z niej strony w postępowaniu o charakterze administracyjnym w zakresie udostępnienia informacji publicznej. **Natomiast organ, który udostępniłby informację publiczną ingerującą zarazem w prywatność danej osoby, odpowiadałby wobec takiej osoby za naruszenie jej prawa do prywatności. Takie ewentualne naruszenie prawa do prywatności przez organ administracyjny stanowiłoby podstawę do wszczęcia odpowiedniego postępowania przed sądem powszechnym i wówczas strona domagająca się wszczęcia takiego postępowania mogłaby powoływać się na art. 23 Kodeksu cywilnego**” - Postanowienie WSA w Krakowie z 9 stycznia 2015 r., II SA/Kr 1517/14.

Identyfikacja...

- „Ustawa o dostępie do informacji publicznej nie przewiduje, aby ktokolwiek inny poza organem administracji lub innym podmiotem zobowiązanym do udostępniania takich informacji w świetle art. 4 tej ustawy, miał być traktowany jako strona. Należy również uwzględnić i to, że sam udział w postępowaniu o udostępnienie informacji publicznej osoby, której prawo do prywatności obejmowałoby udostępniany dokument – nie miałby żadnego celu. Organ administracji na podstawie przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej nie ma pozycji arbitra rozstrzygającego zasadność wniosku o udostępnienie informacji publicznej pomiędzy wnioskodawcą a osobą, której prawo do prywatności mogło być naruszone.” **Sam organ decyduje o tym, czy udostępnia daną informację publiczną, czy też jej nie udostępnia ze względu na ochronę prawa do prywatności”.**

Identyfikacja...

- W postępowaniu w przedmiocie udostępnienia informacji publicznej stronami nie są osoby, „które powołują się na przysługujące im prawo do prywatności mogące być naruszone poprzez udostępnienie danej informacji” – Postanowienie WSA w Krakowie z 9 stycznia 2015 r., II SA/Kr 1517/14; Postanowienie NSA z 8 maja 2015 r., I OSK 1038/15.

Kryterium przedmiotowe i relacje – kwestie „nieoczywiste”

1. Zgodnie z art. 86 rodo przetwarzanie danych osobowych zawartych w informacji publicznej jest legalne, jeśli odbywa się w zgodzie z przepisami udip.
2. Użytego w art. 5 ust. 2 udip pojęcia osoby pełniącej funkcje publiczną należy poszukiwać na gruncie obowiązującego systemu prawa, wśród osób formalnie znajdujących się w aparacie administracyjnym państwa. Przepis art. 5 ust. 2 udip wyklucza uznanie za osoby pełniące funkcje publiczne takie osoby, które są znane publicznie (w skali całego kraju lub określonej wspólnoty regionalnej lub lokalnej), lecz pozostające poza strukturami aparatu państwa. Są to w rozumieniu udip osoby prywatne.

Kryterium przedmiotowe i relacje – kwestie „nieoczywiste”

3. Wykładania językowa przepisu art. 5 ust. 2 udip, jak również wykładnia systemowa, w tym zasady stosowane do wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych wynikające z przepisu art. 6 ust. 1 lit. a i art. 4 pkt 11 rodo, wskazują, że rezygnacja z prawa do prywatności musi mieć charakter dobrowolny, konkretny, świadomy i przyjmujący postać jednoznacznego okazania woli przez osobę, która rezygnuje z prawa do prywatności, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego rezygnację z prawa do prywatność.

Wyrok NSA z 13 lipca 2023 r., III OSK 595/22.

Istota zgody

- Naczelny Sąd Administracyjny stoi na stanowisku, iż wykładania językowa art. 5 ust. 2 udip, jak również wykładnia systemowa, w tym zasady stosowane do wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych wynikające z przepisu art. 6 ust. 1 lit. a i art. 4 pkt 11 rodo, wskazują, że rezygnacja z prawa do prywatności musi mieć charakter dobrowolny, konkretny, świadomy i przyjmujący postać jednoznacznego okazania woli przez osobę, która rezygnuje z prawa do prywatności, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego rezygnację z prawa do prywatności. Wynika z tego, iż rezygnacji z prawa do prywatności nie można domniemywać, ani ustalać na podstawie całokształtu działań i oświadczeń danej osoby fizycznej nie pozostających w związku kwestią udostępnienia jej danych osobowych w trybie dostępu do informacji publicznej.

Istota zgody

- Za rezygnację z prawa do prywatności można uznać zatem jednoznaczne oświadczenie woli danej osoby w tym zakresie lub inne wyraźne działanie potwierdzające rezygnację z prawa do prywatności, lecz pozostające w niewątpliwym związku z zamiarem organu upublicznienia danych osobowych konkretnej osoby w trybie przepisów udip.

Wyrok NSA z 13 lipca 2023 r., III OSK 595/22.

Zgoda w rozumieniu art. 5 ust. 2 udip

- Naczelny Sąd Administracyjny, dokonując wykładani językowej, uznał, że (III OSK 2125/21):

przepis art. 5 ust. 2 udip nie nakłada na organ obowiązku ustalania w każdej sprawie czy osoba, której dotyczy wnioski o udzielenie informacji publicznej, rezygnuje z prawa do ochrony swojej prywatności. **Zapytanie o rezygnację z prawa do prywatności organ winien skierować do osoby fizycznej, jeśli wnosi o to wyraźnie osoba składająca wniosek o udzielenie informacji publicznej lub gdy przebieg postępowania wyjaśniającego wskazuje, iż okoliczność to powinna zostać wyjaśniona.**

Dziękuję za uwagę

VI FORUM INFORMACJI
i Ochrony Danych Osobowych

